

30 Kč

Sběr železného šrotu
a elektroodpadu 25. 4.
(str. 2)

Bystřické noviny 2026/4

Na koncert Michala Horáka před Lidovým rokem

Oblíbený písničkář Michal Horák vystoupí ve Velké Bystřici v rámci programu před Lidovým rokem. Přijďte si užít večer plný humoru, nadsázky a chytlavých písniček.

Michal Horák – písničkář s vizáží kluka od vedle a nevyčerpatelným smyslem pro humor i umem s vtipnou nadsázkou trefně glosovat každodennost. Objev roku v anketě popularity Český slavík 21 a držitel několika zlatých i jednoho platinového alba IFPI. Muzikant oblíbený napříč generacemi s lehkostí poletuje z žánru do žánru, přičemž však ctí a přiznává své folkové kořeny. Mladické energie i talentu má na rozdávání a úspěšných hitů (namátkou Hej teto!, Netušim, Rande, Je to tak, Není to divný, Ponožky...) i oddaných fanoušků stejně tak! Ve své tvorbě sází na sympatickou civilnost i autentický humor, navazuje tak na tradici „laskavého písničkářství“ Svěráka s Uhlířem a radí se po bok jmen jako Pokáč nebo Voxel. Více než 45 000 000 zhlédnutí klipů na YouTube, v průměru 128 000 posluchačů měsíčně na Spotify, přes 30 000 sledujících na Instagramu, řádově 100 úspěšných koncertů ročně, tři dosud vydaná, vřele přijatá alba Michalovo céděčko (2019), Michalbum (2021) a Ideální čas se nezbáznit (2023) – to vše stvrzuje, že Horák jde na své cestě správným směrem a jeho hvězda stále stoupá.

Bud'te u toho!

(red)

Předprodej vstupenek v Kulturním a informačním centru a na smsticket.

Ceny vstupenek (do 16. 8.) 350/400 Kč, děti 6-15 let 300 Kč; od 17. 8. a na místě 450 Kč.

Město Velká Bystřice

**MICHAL
HORÁK**

**AMFITEÁTR
VELKÁ
BYSTRICE**

**4/9/2026
20:00**

**Předprodej v Kulturním a informačním centru
a na smsticket**

KUP VSTUPENKU NEBO
ZJISTI VÍCE INFORMACÍ

Deset let návratů do krajiny, která nezmizela

Okrašlovací spolek Lubavia už deset let pečuje o památky a příběhy zaniklých obcí na území vojenského újezdu Libavá. O tom, co se podařilo, proč má jejich práce smysl a co z krajiny mizí, mluví zakladatel spolku pro obnovu Libavé Jindřich Machala a členka výboru Soňa Janovská, která se věnuje také komunikaci a marketingu spolku.

Spolek Lubavia letos slaví deset let existence. Jak vlastně vznikla myšlenka založit spolek, který se bude věnovat právě památkám na území vojenského újezdu Libavá?

Jindřich Machala: Ustavující schůze Okrašlovacího spolku Lubavia byla 29. února 2016. Myšlenkou založení takového spolku jsem se zabýval již řadu let před jeho vznikem. Důvodem byla má znalost vývoje života původních obyvatel na území, které lze nazvat Libavskem. V drtivé většině šlo o Němce, kteří tuto oblast osídlili před několika staletími, a po logickém vyústění situace po druhé světové válce, byli z tohoto území doslova vyhnáni. Život odsunutých obyvatel zasahoval do mého života, života naší rodiny a mých přátel. Vznik jakéhokoliv spolku na území tehdejšího vojenského prostoru, zřízeného socialistickým režimem, bylo nemyslitelné. Faktické založení bylo možné až po změně politického systému, kdy proběhla tzv. optimalizace vojenských újezdů, s cílem vyjmout z těchto prostorů části obývaných civilním obyvatelstvem. Tento proces, na kterém jsem se podílel, probíhal cca dva roky a uzákoněn byl od 1. 1. 2016. Hlavními důvody vzniku spolku bylo napravit dosud neřešené problémy mezi odsunutými obyvateli, a to i těmi co žijí v ČR, a současnou AČR.

Šlo zejména o: ochranu neexhumovaných hřbitovů a památek, které přežily necitlivý přístup bývalé Československé a Sovětské okupační armády. Legalizaci návštěv rodáků do míst života svých předků.

Odstranění vzájemné nedůvěry mezi rodáky a současnými obyvateli a uživateli území, nastavení pravidel vzájemného soužití.

Vojenský újezd Libavá je pro mnoho lidí trochu tajemné území. Jak byste vysvětlil jeho historii a proč zde dnes najdeme tolik zaniklých obcí?

Jindřich Machala: Historie tohoto území je stejně bohatá jak v jiných částech našeho státu, jen byla cílevědomě minulým režimem vymazávána, potlačována a zkreslována. Tudíž málo známá. Počet zaniklých obcí je dán vojenským prostorem, kde logicky nemohou žádné sídelní celky existovat.

Právě zaniklé obce jsou jedním z hlavních témat vaší činnosti. Co všechno po nich dnes tedy v krajině ještě zůstává?

Jindřich Machala: Vojenským provozem zanikla nejen obydlí odsunutých obyvatel, kterých zde žilo zhruba 13 500, ale záměrně byly likvidovány i památky a jiné stopy po tehdejších obyvatelích. Nejcitlivější místo jsou zmíněné neexhumované hřbitovy. Smlouvou mezi spolkem, MO AČR a VLS jsou stanovená pravidla údržby památek, které jsou v této smlouvě vyjmenovány.

Vaše práce často znamená obnovu drobných památek – křížů, soch nebo hřbitovů. Můžete přiblížit, jak taková obnova vypadá?

Jindřich Machala: Zásadní oprava jednotlivých památek je vždy projednána s přednostou vojenského újezdu. U hřbitovů ctíme dohodu, že nebudou odstraňovány zdravé stromy. Vyřezány jsou pouze náletové dřeviny a buřeň. Průběžně je po celou sezónu prováděna údržba ploch u památníků a pomníků, a hřbitovů – sekání křovinořezem, odstraňování spadlých větví, hrabání listí, antimechová úprava památníků. Větší obnova sakrálních památek je prováděna vždy odborníky a pokud je třeba, ve spolupráci také s památkáři.

Je některé místo nebo památka v Libavsku, která má pro vás osobně zvláštní význam?

Jindřich Machala: Mojí srdeční záležitostí je tzv. Vojnovická kaplička, která se stala symbolem vzájemného sblížení mezi rodáky, našim spolkem a AČR. Symbolicky jsou zde pořádány různé vzpomínkové akce, je kontaktním místem a pravidelnou zastávkou rodáků při návštěvě rodných míst.

Spolek spolupracuje s řadou institucí – armádou, obcí Město Libavá nebo památkáři. Jak složité je pečovat o památky v prostoru, který je zároveň vojenským újezdem?

Jindřich Machala: Žádná z památek uvnitř vojenského prostoru nespadá pod ochranu památkářů. Přesto zásadnější kroky při opravě kamenných křížů s kameníky a památkáři konzultujeme. Nesnažíme se nic na neúplné části fragmentů sousoší přidělovat takovým způsobem, aby to narušilo vypovídající hodnotu daného pomníčku a místa. U významnějších bodů, o které pečujeme, umísťujeme informační panely s informacemi a fotografiemi. Všichni odborníci, kteří nám při práci pomáhají, musí mít řádné povolení ke vstupu do VVP, jsme za ně při pohybu odpovědní, je nutno respektovat vojenský provoz a stanovená pravidla. Renovujeme památníky, kamenné kříže a stavby, které je ještě možné zachránit, umísťujeme informační stacionární tabule, obnovujeme a vztyčujeme kříže na místech, kde kdysi stály.

Jahnuv kříž

Setkáváte se také s rodáky nebo potomky lidí, kteří v dnes zaniklých obcích kdysi žili? Jaké příběhy vám vyprávějí?

Jindřich Machala: S rodáky a jejich potomky se setkáváme při jejich doprovodech. Oni sami, nebo s jinými osobami, nesmí do vojenského prostoru vstupovat. Příběhů, které jsou většinou spojené s tragickými osudy na konci druhé světové války, jsem vyslechl za svůj život velké množství. Většinou se je snažím předat dál našim členům, aby neupadly

v zapomnění. Bohužel drtivá většina mých přátel z řad rodáků již nežije, často a rád na ně vzpomínám. Byly mezi nimi vzácné osobnosti.

Když člověk prochází krajinou Libavska, často narazí na tiché připomínky minulosti – kříže, ruiny nebo staré stroby. Máte pocit, že si lidé začínají těchto míst více všimnout?

Jindřich Machala: Příroda si stále silněji bere zpět zbytky obydlí a jiných staveb, které byly tehdy pro život nutné. Řadu stop po lidské činnosti rozezná v krajině již jen zkušený znalec, a to si vemte, že od odsunu původního obyvatelstva je to „jen“ 80 let. O to, co zůstalo, se snažíme pečovat tak, aby tyto stopy byly zachovány. Na některé věci při doprovodech upozorňujeme, aby si toho návštěvník povšiml. V minulosti nás učili pamětníci poznávat, jak ve zdejších tvrdých podmínkách žili, nyní my přenášíme tyto informace na jejich potomky.

Jahnuv kříž 2019

Co všechno se spolku Lubavia podařilo za deset let obnovit nebo připomenout?

Jindřich Machala: Za dobu existence našeho spolku se nám hlavně podařilo navázat důvěru a přátelství s vyhnanými rodáky a jejich potomky, důvěru vojáků a našich spoluobčanů ve smysl naší práce.

Soňa Janovská: Za důležité považujeme dlouholetou kontinuitu naší práce. Že se nám 10 let daří udržovat a renovovat svěřená místa – jde o 14 hřbitovů, 22 pomníků a další drobné památky. O naší práci se snažíme referovat na našem webu, je zde i seznam toho, co se za těch 10 let podařilo, (www.lubavia.cz/aktivity). Nezáleží na tom, jak malé nebo velké ty projekty jsou, všechny děláme v souladu se smyslem spolku – chránit zbývající kulturní dědictví kraje a iniciovat zájem o ně nejen u místních občanů. Ke zvyšování zájmu veřejnosti o Libavsko a jeho historii přispíváme také přednáškami,

instalovanými stacionárními tabulemi na vybraných místech, výstavami a v neposlední řadě každoroční průvodcovskou činností v rámci cykloturistické akce Bílý kámen. Naši členové zde po celý den přibližují návštěvníkům historii zaniklých obcí a památníků, které leží na trasách akce – a máme na tuto práci pozitivní ohlasy.

Úpravy a opravy památek se nám daří také díky tomu, že náš spolek sdružuje šikovné lidi mnoha profesí a velkou část prací tak provádíme sami, formou dobrovolnické práce. Mladší členové také přinášejí know-how v moderních technologiích, i proto se nám poslední léta daří průběžně více informovat o naší činnosti veřejnost na našem webu a FB. Zároveň je potřeba říci, že větší projekty, které vyžadují i odborné práce (restaurátorské, kovářské apod.) můžeme realizovat díky příspěvkům od dárců, a to se vztahuje i na návštěvníky Bílého kamene. Díky nim, nebo spíše vám, kteří to čtete, se podařila např. nová kovová brána do areálu poutního místa Stará Voda, kompletní renovace sochy Panny Marie nad Vojnovicemi, renovace kříže rodiny Hausnerů z roku 1931 u polní cesty vedoucí z Varhoště a mnoho dalších. Mimochodem socha Panny Marie by měly být přístupná i na trase letošního Bílého kamene, určitě stojí za to ji vidět. Dlouze bychom mohli hovořit o letité spolupráci se skauty právě na Staré Vodě, bez jejichž záslužné práce by nebyla opravena Královská Studánka – ale to si můžete přečíst přímo u ní, až si k ní půjdete nabrat vodu. A radost máme například z toho, že jsme přispěli k úspěšnému vyhlášení 450 letého „Hansmannova“ dubu ve Městě Libavá za památný strom.

Připravujete k desetiletému výročí nějaké speciální akce nebo projekty?

Jindřich Machala: Žádnou okázalou akci směrem k veřejnosti k výročí 10 let založení spolku nechystáme. Určitě to bude vzpomenu na jarní členské schůzi. Za sebe si přeji, aby nás neopustil elán, abychom i dál byli kolektivem přátel různého věku a zaměření, ale se společným cílem.

Soňa Janovská: Interně jsme výročí použili jako „záminku“ pro výjezdní členské setkání, ale až po Bílém kameni, jehož přípravě již aktuálně věnujeme pozornost. Každý rok pro tuto

akci vymýšlíme něco nového. Loni jsme na Nové Vsi nad Odrou, v Keprtovcích, Vojnovicích, Nepřivazi a dalších zaniklých obcích pro lepší představu návštěvníků měli u konkrétních staveb (školy, kaple, mlýny, statky, hospody aj.) instalované A2 a A3 fotografie s podrobnými informacemi o dané stavbě.

Letos budeme v tomto trendu pokračovat a pokud se zadaří, rádi bychom na Nové Vsi instalovali panely s historií a úspěchy našeho spolku za dobu jeho fungování. Některé z panelů již měla veřejnost možnost vidět, když se nám dostalo velké cti prezentovat činnost našeho spolku v pražském Senátu – šlo o výstavu Moje diagnóza je Libavsko v prosinci roku 2024.

A jaké jsou plány spolku Lubavia do dalších let?

Jindřich Machala: Nemohu mluvit za ostatní. Osobně bych si přál, abychom laťku, kterou jsme si nastavili, udrželi i nadále ve stejné výši.

Soňa Janovská: Přejme si, aby spolupráce se všemi subjekty (VLS, vojáci) fungovala i nadále, abychom mohli pokračovat v naší práci. Plánů je dost, v různé fázi příprav a realizace, například dokončit obnovu základů kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova na Nepřivazi, provést čištění a pietní úpravu hřbitova u farního kostela v Jestřabí, obnovení kamenného kříže na Varhošti atd.

Co byste si přál, aby si lidé při návštěvě Libavska z vašich aktivit odnesli?

Jindřich Machala: Byl bych rád, kdyby každý návštěvník vojenského prostoru, který do něj z nějakých důvodů zavítal, si odnesl poučení a pocit že, čas, který zde strávil, nebyl zbytečný a že mu něco přinesl.

Soňa Janovská: Velkou část naší práce vlastně nemají návštěvníci šanci přímo vidět, vzhledem k tomu, že jde o vojenský prostor. Ale například potomci rodáků, které zde provázíme, si mohou odnést pocit, že památku jejich rodiště udržujeme živou. Že na Libavsku žili lidé.

